

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ
ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІ
ЮРИДИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ҚЫЛМЫСТЫЛЫҚПЕН КҮРЕС МӘСЕЛЕЛЕРІН ЗЕРДЕЛЕУ ЖӨНІНДІГІ
ҒЫЛЫМИ ЗЕРТТЕУ ОРТАЛЫҒЫ
НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ЦЕНТР ПО ИЗУЧЕНИЮ ПРОБЛЕМ
БОРЬБЫ С ПРЕСТУПНОСТЬЮ

ҚЫЛМЫСТЫҚ ҚҰҚЫҚ, ҚЫЛМЫСТЫҚ ІС ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ
КРИМИНАЛИСТИКА КАФЕДРАСЫ
КАФЕДРА УГОЛОВНОГО ПРАВА, УГОЛОВНОГО ПРОЦЕССА И
КРИМИНАЛИСТИКИ

**«ҚЫЛМЫСТЫҚ ҚҰҚЫҚТЫҢ, ҚЫЛМЫСТЫҚ ІС ЖҮРГІЗУДІҢ
ЖӘНЕ КРИМИНАЛИСТИКАНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ»**
*атты Қазақстан халқының бірлігі мерекесіне арналған жоғары оқу
орындарының арасындағы жыл сайынғы магистранттар мен
студенттердің ғылыми конференциясының*
МАТЕРИАЛДАРЫ

30 сәуір 2013 жыл

VII Шығарылым

МАТЕРИАЛЫ

*Ежегодной Межвузовской научной конференции
магистрантов и студентов, посвященной Празднику
единства народа Казахстана*

**«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ УГОЛОВНОГО ПРАВА,
УГОЛОВНОГО ПРОЦЕССА И КРИМИНАЛИСТИКИ»**

30 апреля 2013 года

VI Выпуск

Алматы қаласы

город Алматы

Проведение ежегодной межвузовской научной конференции и публикация материалов осуществлены в рамках 1342/ГФ «Разработка криминалистических технологий при расследовании преступлений в условиях глобализации»

Ответственный редактор

д.ю.н., профессор Р.Е. Джансараева

Члены редколлегии:

к.ю.н., доцент Б.М. Жугралина

к.ю.н., доцент А.Д. Байсалов

старший преподаватель М.Е. Акболатова

магистр юридических наук, ассистент Л. Бисенғали

А__ **Актуальные** проблемы уголовного права, уголовного процесса и криминалистики: материалы ежегодной межвуз. науч. конф. магистрантов и студ., посвященной Празднику единства народа Казахстана. 30 апреля 2013 г. – Алматы: Казак университеті, 2013. - 212 с.

ISBN

В сборнике представлены научные доклады участников ежегодной межвузовской научной конференции «Актуальные проблемы уголовного права, уголовного процесса и криминалистики», организованной Научно-исследовательским центром по изучению проблем борьбы с преступностью и кафедрой уголовного права, уголовного процесса и криминалистики юридического факультета Казахского национального университета имени аль-Фараби. В научных докладах магистрантов и студентов поднимаются и актуализируются современные проблемы уголовного права, уголовного процесса и криминалистики, проблемы гуманизации уголовной политики и другие.

Материалы конференции адресуются студентам, магистрантам, докторантам, преподавателям, а также всем тем, кто интересуется вопросами научного решения актуальных проблем уголовно-правовых дисциплин.

**УДК
ББК**

Мәулен Қ.Ә.,
ал-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
заң факультетінің 3 курс студенті

Ғылыми жетекшісі: құқық магистрі, ал-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті заң факультеті қылмыстық құқық, қылмыстық іс жүргізу және криминалистика кафедрасының ассистенті Арын А.А.

ІЗІН СУЫТПАЙ ҚЫЛМЫСТАРДЫ ТЕРГЕУДІҢ ӘДІСТЕМЕСІ

Ізін суытпай қылмыстарды ашу қылмыстық іс қозғау сатысында және кезек күттірмейтін тергеу әрекеттерін жүргізуде, оны жасаған адамды анықтауда жүзеге асырылады.

Осы кезеңде тергеушінің қызметі іздеу сипатында болады.

Кезек күттірмейтін тергеу әрекеттері және ЖІШ кіретін:

- а) оқиға жайлы хабарлама жинау;
- б) криминалистік хабарлама қайнар көзін табу және бекіту, сақтау, алдын алу зерттеу;
- в) қылмыс жасаған адамды іздеу және ұстау.

Ізін суытпай қылмыстарды тергеуде, тергеушінің қызметін әдістемелік жоспарды екі кезеңге бөлуге болады:

1. Қылмыстық іс қозғау сатысында, қылмысты ашу үшін жүргізілетін шаралар.

2. Кезек күттірмейтін тергеу әрекеттерін жүргізу уақытында қылмысты ашу үшін жүргізілетін шаралар.

Ізін суытпай қылмыстарды ашу, тергеу органына қылмыс белгілері жайлы белгілі болған кезеңнен басталады.

Бұл кезеңдегі әрекеттер көпшілігінде процессуалды емес сипатта болады және келесіні қамтиды:

- Қылмыскердің жалғасқан заңсыз әрекетін тоқтату;
- Қылмыскерді қылмыс үстінде ұстап, полиция бөліміне жеткізу;
- Кісі денсаулығына зиян келтіруге байланысты, бөтеннің мүлкін жоюға байланысты зардаптарды – жоюға шара қолдану;
- Қылмыс оқиғасы жайлы хабарламалар қайнар көзін сақтау;
- Қылмыс белгілері жайлы хабарламаларды тергеу және алдын ала зерттеу.

Бұл қызмет субъектілері болып ОБЖ-де кездейсоқ болған адамдар оған жақын жерде қызмет бабымен болған, шұғыл қызметкерлер, учаскелік инспектор, патрульдік қызметкерлері, тексеріп-өткізу пунктері т.б. сондай-ақ, қоғамдық тәртіпті сақтауға қатысатын азаматтар.

Қылмыс болған жердегі адамдар бірінші кезеңде қылмыстық әрекеттерді тоқтатуы тиіс /егер олар жалғасса/, қылмыскерді қылмыс үстінде ұстауға әрекеттер қолдану, жәбірленушілерге көмек көрсету, ОБЖ-ді сақтау,

куәларды, көргендерді анықтап оларды тергеу-шұғыл топ мүшелерімен кездестіреді немесе тергеуші келгенше күтуді сұрауы тиіс.

Ізін суытпай қылмыстарды ашуда ерекше орынды АІБ-нің жедел кезекші алады. Ол қылмыс жайлы хабарлама алып, оны ашу үшін жұмыстар ұйымдастырады, мысалы:

- хабарламаларға оны арғы әрекеттері жайлы нұсқама береді;
- ОБЖ-ге жақын бағытта жүрген патрульдік қызметкерлерінің бағытын өзгертіп жібереді;
- оқиға жайлы учаскелік инспекторларды хабардар етеді;
- ОБЖ-ге тергеу-шұғыл тобын жібереді;
- ОБЖ-ге барған тергеу-шұғыл тобымен үнемі байланысты қамтамасыз етеді.

Ізін суытпай қылмыстарды ашудың келесі кезеңі тергеу-шұғыл тобының ОБЖ-ге келгеннен кейін басталады [1].

Тергеушінің қызметі пайда болған тергеу ахуалын бағалауға бағытталады, материалдардың ОБЖ-мен байланысын анықтайды. Сонымен қатар кей жағдайда тергеуші ОБЖ-ді қарауға дейін ізін суытпай қылмыстар ашу үшін ұйымдасқан шараларды жүргізуді қабылдайды, мысалы: арызданушыдан куәлардан сұраныс жасайды, сезіктіні ұстайды.

Ізін суытпай қылмыстарды ашуда ЖІШ-рын жүргізуді ұйымдастырудың да маңызды болып табылады. Жедел іздеу шаралары келесілерді қамтиды:

- Қылмыскерді ұстау мақсатында қызмет итін пайдаланып ізге түсу, онда шашылған дәндерді қан іздерін т.б. бағытқа алынуы тиіс;
- Қылмыскердің кетуге мүмкін жолдарын қоршау және бекітуді ұйымдастыру;
- Жәбірленушінің немесе куәлардың қатысуымен ұстауды ұйымдастыру;
- Дактилоскопиялық сараптама қорытындысын ұсынып, сезіктіден жауап алу.

Кейбір кезде ізін суытпай ұрланған заттарды іздеу тапсырмасы туады. Оның бөлшегін табу қылмыскердің өзін анықтауға, келген шығынды толықтырып қайтару үшін тәркілеуге болатын заттарын табуға мүмкіндік береді. Мұнда тергеуші ОБЖ қараудан бастап жедел құраммен тығыз байланыс жасауы тиіс. Өзінің қызметтік міндеттерінің көлемінде, қылмыскерді және іздестіру шараларын жүргізу үшін тапсырмалар береді [2].

Тергеуші, жәбірленушіден, куәдан жауап алу жолымен нақты қандай заттар ұрланды, олардың жеке белгілері туралы барынша мәліметтер жинайды. Ұрланған заттарды іздеуге тергеуші жергілікті ІІО-да жүргізілетін ұрланған заттардың картотекаларын пайдаланады. Әрине мұндай жағдайларда статистика және тәжірибе деген ұғымдар бар. Міне тәжірибе көрсеткендей, қылмыскерлер ұрланған заттарын базарларда, комиссиялық дүкендерде, теміржол вокзалында, аэропортта және тағы басқа адамдар көп жиналатын жерлерде өткізетіндігін көрсетіп отыр. Сол себепті жедел іздеу т.б. қызметкерлеріне ұрланған заттар туралы тергеушінің толық хабарлама беруінің маңызы зор болып табылады. Іздеу жүргізу процесінде олар

бақылауға көрсетілген орындарды қоршау және жедел іздеу шараларын жүргізеді [3].

Сонымен ойымды қорытындылай кетсем. Ізін суытпай қылмыстарды тергеудің әдістемелерін дұрыс, нақтылы және тиімді жүргізу :

біріншіден - қылмысты тез арада ашу үшін;

екіншіден – қылмыскерді тез арада ұстау үшін;

үшіншіден – қоғамдағы әлеуметсіздікті қалпына келтіру үшін [4];

төртіншіден – келтірілген залалдың орнын толтырылуы үшін өте маңызды болып табылады.

Жалпы әдістемелердің, қолдануға жататын шаралардың түрлері жеткілікті. Басты мәселе олардың тез арада қолданылуы, қылмыстың ізін суытпай қылмысты ашу үшін барынша тиімдісін орындау. Себебі ата заңымызда көрсетілгендей мемлекетіміздің ең қымбат қазынасы — адам және адамның өмірі, құқықтары мен бостандықтары болыптабылады [5]! Әрбір қызметкердің және де тергеушінің өз мойнына артылған барлық жауапкершілікті дұрыс түсініп, заң аясында жедел жұмыс атқаруы. Мен барлық әдістемелермен келісемін және көңілім толады!

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

[1] Тергеу әрекетінің тактикасы Еркенов С.Е. Сұлтанов С.И. Алматы Дәнекер 2002ж.

[2] ҚР-ның Қылмыстық іс жүргізу кодексі 13 желтоқсан 1997ж.

[3] ҚР-ның Қылмыстық кодексі 16 шілде 1997ж.

[4] Алауханов Е.О. Криминология. Алматы 2005ж.

[5] Қазақстан Республикасының Конституциясы. - Алматы, 2009. – 1 б.

СОДЕРЖАНИЕ

Абдрахман А.Д. Қылмыстан сақтандыру және сот билігі.....	
Абдрахметова А., Жоламанова Н. Адвокаттық қызметті ұйымдастыру.....	
Абен Т.А. Жеке басы белгісіз мәйіттерді криминалистикалық есепке алудың мәселелері.....	
Адамбеков А.А. Қазақстандағы ювеналды юстицияның дамуы және қызмет атқару ерекшеліктері.....	
Айнакулова Д. Этика адвоката.....	
Асқарқызы Ә. Кісі өлтірудің тергеу әрекеттерінің ерекшеліктері.....	
Асубаева А.С. Криминалистикалық одорологияның қылмысты ашудағы маңызы.....	
Асубаева А., Джаугаштина А. Қылмыстық сот ісін жүргізуде бәсекелестік принципінің қылмыстық процессуалдық мәселелері.....	
Әбдіқожаева А., Базарлинова А. Адвокаттық құпия және адвокаттың кәсіби әдебі.....	
Әшімбаева А.М. Проблемные вопросы уголовно-правовой и криминалистической характеристик угона и кражи транспортных средств.....	
Байбалаев А.Б. Кәметке толмағандардың құқық бұзуға бейім мінез-құлқы және оның алдын алудың проблемалары.....	
Баймбетова Л.Т. Криминалистикалық болжамдар және олардың қылмыстарды ашу мен тергеудегі рөлі.....	
Байшуахов А.М. Специфика судебной речи.....	
Балтабаев А.Ғ. Бүгінгі күннің маңызды мәселелерінің бірі ұйымдасқан қылмыстық топтардың тарабынан орын алатын бопсалау қылмысымен күресу болып табылады.....	
Болатбекқызы Ә. Адамның аяқ іздерін зерттеудің мәселелері.....	
Бураханова А.Н. Некоторые особенности женской преступности.....	
Дарибаева Қ.Б. Жаңа құқықтық саясат тұжырымдамасы.....	
Даутова Н. Судебное красноречие.....	
Даутова Н. Некоторые особенности допроса как разновидности общения... ..	
Джаугаштина А.К. Хабар-ошарсыз кеткен тұлғаларды криминалистикалық есепке алудың мәселелері.....	
Dzhumakhanbetova E. Qualification of an unfinished crime.....	
Дүйсенбай Р.М. Тонау бойынша жүргізілетін алғашқы және кейінгі тергеу әрекеттері мен жедел-іздістіру шаралары.....	
Ем М. Проблемы участия законного представителя в допросе несовершеннолетнего подозреваемого, обвиняемого на предварительном расследовании.....	
Ералиева К.Ш. Проблемы прокурорского надзора за законностью исполнительного производства.....	
Естібай А.А. Проблемы педофилии среди молодежи.....	
Жұмақұлова А.М. Ақша белгілерінің техника – криминалистикалық сараптамасы.....	

Жумаханова Х.Ж. Телефонды сөйлесімдерді тыңдаудың құқықтық аспектілері.....	
Жумаханова Х.Ж. Қорқорды қорғайтындар «қор» болды.....	
Ибраева А.Ч. Проблемы профилактики преступлений, совершаемых детьми с девиантным поведением.....	
Ибрашев Н.М. Қорқытып алушылық қылмысы бойынша кейінгі тергеу әрекеттерінің тактикалық ерекшеліктері.....	
Ильяшева Д.Б. Адвокатская тайна.....	
Итахунова Г. К вопросам предупреждения насилия над женщинами.....	
Кабен Н. Проблемы предупреждения женской преступности.....	
Каймулдинова П. Трасология.....	
Калилаханов А. Значение обвинительной речи прокурора в судебном разбирательстве.....	
Кожаметова А. Участие адвоката в гражданском процессе.....	
Кудабаева А.Б. Кәмілеттік жасқа толмағандардан жауап алудың ерекшелігі.....	
Кусаинов А.Г. Доказательственная речь (как должна звучать убедительная речь).....	
Макрушин А.О. Виды судебных речей и их особенности.....	
Малқарбаева М. Общеуголовная корыстная преступность.....	
Мәулен Қ.Ә. Ізін суытпай қылмыстарды тергеудің әдістемесі.....	
Мірәлиева М., Үмбет А. Қазақстан Республикасында адвокаттық қызметінің мәселелері.....	
Мукажан А. Проблемные вопросы квалификации хулиганства.....	
Муратова А. Қазақстан Республикасында кәмілетке толмағандардың қылмыстық жауаптылығы.....	
Нұрланұлы Б. Қылмыстан сақтандырудың жүйеленуі.....	
Омарова М.С. Қазақстан Республикасы прокуратура органдарының биліктің басқа да тармақтарымен өзара байланысы.....	
Омарова Н., Омарова М. Шет мемлекеттеріндегі адвокатура және адвокаттардың құқықтық жағдайы.....	
Өрісбаева З.Т. Жол-көлік оқиғасын тергеу әдістемесі.....	
Сағынаева Ұ.С. Криминалистикалық есепке алу және оның қылмысты ашу мен тергеудегі рөлі.....	
Сағынбаева Ә.Е. Қылмыстық заңды дамыту – негізгі құқықтық қажеттілік.....	
Сандықбаева А. Причины и условия преступности несовершеннолетних.....	
Сатыбалдина С.К. Тінту тактикасының ерекшеліктері.....	
Сембай Д. Жауап алу тактикасының ерекшеліктері. Кәмілет жасқа толмағандардан жауап алу немесе жауап алғанда қолданылатын тактикалық әдістер.....	
Серик М.Т. Обстоятельства, исключющие участие адвоката в качестве защитника.....	
Серікбаев А.М. Криминалистикалық одорология және оның қылмыстарды ашу мен тергеудегі маңызы.....	

Тастанов А.Д. Азаматтық істер бойынша адвокат өкілдің рөлі: құқықтық негіздемелері.....	
Тойшыбаева А. Судебная речь.....	
Торбек А.С. Адвокат в уголовном процессе.....	
Төлмұратова А.Т. Адвокаттық құпия.....	
Халимназаров Б. Некоторые вопросы деятельности органов прокуратуры в Республике Казахстан.....	
Хильман А.И. Телефонды сөйлесімдерді криминалистикалық қамтамасыз ету.....	
Шарафи С. Проблемы оперативно-розыскной деятельности.....	
Шукуралиев Ф. Некоторые вопросы модернизации правоохранительной системы.....	
Ягмусова А. Эвтаназия: проблемы квалификации и правового закрепления...	